

การดำเนินคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ

๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๑.๑ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓
- ๑.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖
- ๑.๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐
- ๑.๔ ข้อบังคับประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ พ.ศ.๒๕๕๔
- ๑.๕ ระเบียบอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาการดำเนินการแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวแทนการลงโทษและเงื่อนไขการยอมความการถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้อง พ.ศ.๒๕๕๐

๒. คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ

คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ หมายความว่า คดีที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใดๆ ในทางศาลเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือบุคคลในครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หมายความว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือหรือบุคคลในครอบครัว (มาตรา ๔ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓)

ความรุนแรงในครอบครัว หมายความว่า การกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท (มาตรา ๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐)

บุคคลในครอบครัว หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน (มาตรา ๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๐)

๓. ประเภทคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ

คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ มี ๒ ประเภท ได้แก่

- ๓.๑ คดีร้องขอให้ศาลคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
- ๓.๒ คดีร้องขอให้ศาลคุ้มครองสวัสดิภาพในกรณีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

๔. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ

- ๔.๑ ศาลเยาวชนและครอบครัวที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงมีถิ่นที่อยู่หรือมีภูมิลำเนา
- ๔.๒ ศาลที่มูลเหตุเกิดขึ้น

๕. ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพต่อศาล

๕.๑ คดีผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่

(๑) บุคคลในครอบครัวซึ่งถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

(๒) ผู้กระทำการแทนในกรณีผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่อยู่ในสภาพหรือวิสัยที่จะร้องขอได้เอง ซึ่งได้แก่ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่องค์การซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ครอบครัว หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย

๕.๒ คดีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๑) เด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก

ผู้ปกครอง หมายความว่า บิดามารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นที่รับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย

(๒) ผู้กระทำการแทน ซึ่งได้แก่ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่องค์การซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ครอบครัว หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย

๖. วิธีการยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพต่อศาล

๖.๑ ยื่นคำร้องขอเป็นหนังสือต่อศาล

๖.๒ แถลงด้วยวาจา

๖.๓ ในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน ผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องขอคุ้มครองในเหตุฉุกเฉินรวมไปคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพได้ หรือจะยื่นในเวลาใดๆ ระหว่างไต่สวนก็ได้

(รายละเอียดวิธีการดำเนินคดีคุ้มครองสวัสดิภาพและแบบฟอร์มคำร้อง ปรากฏตามข้อบังคับประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ พ.ศ.๒๕๕๔)

แผนผังการพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ
 ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน
 และครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓

